

Att utreda förutsättningar och bedöma omfattning av aktivitet

Detta underlag är avsett att användas tillsammans med informationen på Kunskapsguiden på temat Bidragsreformen-förändringar inom ekonomiskt bistånd, under fliken Personen ska anvisas till aktivitet.

När socialnämnden anvisar en person till aktivitet behöver nämnden göra olika överväganden. Här finns exempel på övergripande frågor som socialnämnden kan använda. I det praktiska arbetet behöver sannolikt flera kompletterande och fördjupande frågor ställas. Förutsättningarna kan förändras och bedömningar behöver göras fortlöpande.

Socialnämnden utreder förutsättningar och bedömer omfattningen av ett aktivitetskrav för varje enskild person. Vilka uppgifter som behövs i utredningen avgör socialnämnden utifrån omständigheterna i den enskilda situationen.

Utreda förutsättningar

För att utreda om förutsättningarna för aktivitetskrav är uppfyllda behöver socialnämnden ta reda på om personen haft försörjningsstöd tre sammanhängande månader och därefter om det handlar om situationer där socialnämnden ska göra undantag.

Beräkna tid med försörjningsstöd

Socialnämnden ska begära att en person som har fått försörjningsstöd under minst tre sammanhängande månader ska delta i aktiviteter enligt aktivitetskravet. Om en person nyligen flyttat till kommunen räknas även den tid som personen fick försörjningsstöd i den tidigare kommunen in. Socialnämnden får ställa krav på att personen deltar i aktiviteter även innan personen har fått försörjningsstöd under tre sammanhängande månader.

❓ Hur lång tid har personen beviljats försörjningsstöd?

- Mer än tre sammanhängande månader
- Mindre än tre sammanhängande månader

Ta reda på om personen ska undantas

Huvudregeln är att aktivitetskravet gäller alla som får försörjningsstöd, oavsett försörjningshinder. Det finns dock vissa undantag.

❓ Är det en situation där socialnämnden ska göra undantag? Aktivitetskrav får inte ställas på den som:

- är under 18 år
- är 18–20 år och genomgår studier i grundskolan eller gymnasieskolan eller annan jämförig grundutbildning,
- har sysselsättning på heltid i form av anställning, arbetsmarknadspolitiskt program, kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare eller motsvarande utbildning vid folkhögskola, en utbildning som socialnämnden anser vara ett godtagbart skäl för att inte stå till arbetsmarknadens förfogande eller andra statliga, kommunala eller regionala insatser.
- har uppnått riktåldern för pension
- har sjukpenning, sjukpenning i särskilda fall, sjukersättning, aktivitetsersättning, rehabiliteringspenning eller rehabiliteringspenning i särskilda fall i den omfattning som han eller hon har sådan förmån, eller
- är ledig enligt föräldraledighetslagen med ett barn som inte har fyllt ett år.

Aktivitetskrav får inte heller ställas på personer som är anvisade att delta på deltid i det arbetsmarknadspolitiska programmet förmedlingsinsatser.

Om någon av ovanstående är uppfyllt ska personen undantas från aktivitetskrav så länge dessa förutsättningar föreligger.

Bedöma omfattning

När socialnämnden konstaterat att personen uppfyller förutsättningarna för aktivitetskrav är nästa steg att pröva omfattningen av ett aktivitetskrav. Omfattningen påverkas av personens förmåga att delta i aktivitet och om det finns andra omständigheter som gör att tiden behöver minskas och anpassas.

Bedöm personens förmåga till aktivitet

Socialnämnden ska pröva personens förmåga att på heltid delta i någon eller några av de fyra kategorier av aktiviteter som kommunen tillhandahåller inom ramen för aktivitetskravet. Bedömningen behöver göras individuellt i varje ärende och utgå från personens situation och förutsättningar. Av förarbeten framgår att förmåga att delta i aktivitet avser personens förmåga i en vidare bemärkelse, snarare än enbart förmåga att utföra ett yrkesarbete.

Socialnämnden bedömer självständigt hur mycket aktivitet en person ska ha inom ramen för aktivitetskravet men det finns inte något som hindrar att socialnämnden som beslutsunderlag använder andra aktörers bedömning av personens arbetsförmåga, exempelvis hälso- och sjukvårdens, eller Arbetsförmedlingens.

? Har personen förmåga att delta i aktiviteter?

Aktivitetskravets omfattning sätts i proportion till personens aktivitetsförmåga. Efter socialnämndens prövning anpassas aktivitetskravets omfattning till den andel av heltid, 40 timmar eller mindre, som motsvarar personens aktivitetsförmåga.

? I vilken omfattning har personen förmåga att delta i aktiviteter?

? Om personen inte bedöms ha förmåga att på heltid delta i aktiviteter: vad påverkar personens förmåga?

Aktiviteter inom aktivitetskravet kan anpassas utifrån olika personers förmåga, behov och förutsättningar.

? Kan anpassning av aktivitet möjliggöra att personen ökar sin förmåga?

? På vilket sätt kan aktiviteter anpassas?

Om personen inte har förmåga att delta ska personen inte anvisas till aktiviteter.

Ta reda på om tiden behöver minskas eller anpassas

Aktivitetskravet är ett komplement till annan meningsfull sysselsättning och personens övriga skyldigheter. Den tid som motsvarar personens förmåga ska minskas med den tid som redan upptas av arbete, sysselsättning eller övriga skyldigheter.

❓ Behöver tiden i aktivitet minskas eller anpassas med hänsyn till att personen är upptagen av deltidssysselsättning i form av:

- anställning,
- arbetsmarknadspolitiskt program,
- kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare eller motsvarande utbildning vid folkhögskola, en utbildning som socialnämnden anser vara ett godtagbart skäl för att inte stå till arbetsmarknadens förfogande och/eller
- andra statliga, kommunala eller regionala insatser?

Aktivitetskravet får inte hindra personen från att söka arbete. Det innebär att personen måste ha tid för att söka arbete i den omfattning som krävs. Alla behöver dock inte ägna lika mycket tid åt att söka arbete. Hur mycket tid som är rimligt beror på omständigheterna i det enskilda fallet. När socialnämnden bedömer aktivitetskravets omfattning ska nämnden även ta hänsyn till personens övriga skyldigheter.

❓ Hur mycket behöver tiden i aktivitet minskas eller anpassas med hänsyn till att:

- personen ska söka arbete och/eller
- personens övriga skyldigheter?

❓ Om bedömningen är att tiden i aktivitet behöver minskas eller anpassas. I vilken utsträckning och på vilket sätt?

Ta reda på om det finns barn i hushållet

Aktivitetskravet sänks med tio timmar per vecka för personer med barn i hushållet som är under åtta år eller ännu inte har avslutat sitt första skolår

- ❓ Finns det barn i hushållet som är under 8 år eller som inte avslutat sitt första skolår?**

Socialnämnden ska ta hänsyn till i vilken omfattning kommunen erbjuder förskola, fritidshem och sådan pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem. Aktivitetskravet ska anpassas till hemmavarande barns tillgång till barntillsyn. Både antal timmar och förläggningen av aktiviteterna måste anpassas.

- ❓ Finns det tillgång till barntillsyn den tid som behövs för att den vuxne ska kunna delta i aktivitet?**
- ❓ Behöver förläggningen av aktiviteter anpassas utifrån barntillsynen?**
- ❓ På vilket sätt behöver förläggningen av aktiviteter anpassas utifrån barntillsynen?**

Upprätta individuell planering

När socialnämnden konstaterat att personen uppfyller förutsättningarna för aktivitetskrav och har bedömt kravets omfattning är nästa steg att bedöma vilken aktivitet som personen ska delta i och upprätta en individuell plan.

Ta fram en individuell plan för aktiviteterna

I den individuella planen kan personens aktiviteter preciseras och anpassas till personens förutsättningar. En individuell plan gör att aktiviteterna kan anpassas till andra insatser som personen redan har eller förväntas få hos andra aktörer, till exempel Arbetsförmedlingen. Planen kan innehålla en eller flera aktiviteter som kan vara parallella eller ligga i tid efter varandra. Det ska dessutom framgå av planen hur mycket tid som avsatts för personens arbetssökande.

? Vilken/vilka aktiviteter är lämpliga för att personen ska komma närmare arbetsmarknaden och självförsörjning?

Aktiviteter som syftar till att motivera personen eller öka hans eller hennes förmåga att ta ett arbete, påbörja en utbildning eller delta i andra insatser som har dessa syften.

Aktiviteter som syftar till att förbättra personens språkliga förutsättningar att ta ett arbete, påbörja en utbildning eller delta i andra insatser som har dessa syften.

Aktiviteter som syftar till att förbättra personens förutsättningar att söka arbete.

Arbetsplatsförlagda aktiviteter.

? Hur mycket tid behöver avsättas för arbetssökande?